

Оценка на риска от навлизането на *Pantoea stewartii* subsp. *stewartii* в Европейския съюз чрез царевично зърно от САЩ

След искане на Европейската комисия, Панелът по здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил оценка на риска от навлизането на *Pantoea stewartii* subsp. *Stewartii*, бактерия по семената на царевица (*Zea mays*), внесена в Европейския съюз (ЕС) от САЩ.

От ЕОБХ е било поискано да прецени дали предоставената от САЩ информация е достатъчна за разглеждане и дали схемата на досега извършваните инспекции, предложени от САЩ, ще осигури нужното ниво на защита срещу въвеждането на *P. stewartii*.

Понастоящем патогенът е регламентиран в Директива 2000/29/ЕО на Съвета¹ (приложение ПА1) като вреден организъм, чието въвеждане и разпространение в ЕС е забранено.

Този вредител е грамтрицателна бактерия, която причинява изсъхване на проводящите тъкани и листен пригор при царевица (включително сладка царевица), която причинява сериозни загуби на продукцията по целия свят.

При оценката на риска са били разгледани следните три сценария: сценарий А0 (текуща практика), сценарий А1 (искане от САЩ за изменение на условията на ЕС за дерогация) и сценарий А2 (условия на ЕС за дерогация).

При сценарий А0 се изисква тестване на представителна проба, за да се демонстрира отсъствие на *P. stewartii* в семената. Препоръчителният размер на пробата е 400 семена. За сценарий А0, средният брой заразен расад на царевица, регистриран в ЕС поради вноса на царевични семена от САЩ, е около 400 годишно. При липса на вектори и заразени растения в обикновени производствени полета, много от тези въвеждания могат да останат незабелязани. При този сценарий и настоящите условия в ЕС, може да се очакват по няколко огнища на болестта всяка година, в резултат на вноса на царевични семена от САЩ.

¹ Директива 2000/29/ЕО на Съвета – Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността, ОJ L 169, 10.7.2000.

Последните наблюдения в Италия, показват именно това. Работната група е прегледала наличната информация, за да оцени възможната роля на вноса на семена от САЩ в тези огнища.

През 2014 г. в четири италиански региона (Емилия Романя, Ломбардия и Венето – полета за производство на царевични семена за сеитба и Фриули Венеция Джулия – полета за производство на зърно или силаж), където царевичата е най-често култивираната култура са извършени проучвания, с цел откриване на огнища на *P. stewartii*.

За откриването на *P. stewartii* е съобщено през август 2015 г. в Емилия Романя (провинция Парма), през юни 2017 г. във Фриули (провинции Порденоне и Удине), през юни 2017 г. във Венето (провинции Венеция и Виченца), през май 2018 г. отново в Емилия Романя (провинция Болоня), а през юли 2018 г. в Ломбардия (провинция Кремона). Произходът на семената не е известен. Във Фриули патогенът е открит отново през 2018 г. с двойно повече положителни проби (42) в сравнение с 2017 г.

От събраните данни в Фриули се предполага, че патогенът може да презимува в региона. Това означава, че вероятно не всички огнища регистрирани в Италия произтичат от вноса на заразени царевични семена. Възможно е някои от тези огнища да са вследствие от презимуването на патогена, след като семената са били въведени през предходната година.

Изискването за внос на семена от сортове царевича, устойчиви на болестта, не само ще допринесе за намаляване на вероятността от въвеждане на патогена, но също така се очаква да намали и потенциалното му разпространение и въздействие, въпреки че този аспект не е проучен количествено от експертната група.

Резултатите от количествения модел за навлизане на семената показват, че въпреки бавното разпространение, което е отчетено в литературата, и количеството на търгуваното зърно, в случай на доброволни (т.е. не задължителни) инспекции на зърното за производство на семена в страната на произход (т.е. сценарий А0), честотата на въвеждане на болестта е от порядъка на около сто внасяния годишно.

Условията на ЕС за дерогация (А2), биха довели до намаляване на вероятността за навлизане в сравнение със сценарии А0 около 10 000 пъти, а при сценарии А1 около 2000 пъти. Този ефект се дължи главно на изискването да се търгува единствено с генотипове, устойчиви на болестта, както и извършването на допълнителна проверка (две вместо една на сезон). Освен това работната група е стигнала до извода, че проверките на партии със семена, както се извършват в момента (проба от 400 семена),

не биха довели до намаляване на нивото на внесените заразени семена от царевица, като се има предвид- слабото разпространение на болестта в страната на произход (САЩ).

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>

Източници:

Risk assessment of the entry of *Pantoea stewartii* subsp. *stewartii* on maize seed imported by the EU from the USA, EFSA Journal 2019;17(10):5851 – <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5851>

Изготвил:

Николай Спасов, старши експерт
Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

30.01.2020 г.